

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Sacramentis In Genere

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXII. Idem ostenditur ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53925)

omnia Sacramenta imprimerent characterem: omnia enim sunt externa symbola ob signantia promissionem, ut ipsi dicunt. Cur ergo nullus unquam Patrum per Eucharistiam dixit imprimi characterem?

Ad loca autem Augustini contra allata **RESPONDEO**, characterem posse exterius videri, & cognosci, non in se, sed in sua causa. Cum enim cognoscimus aliquem ritè baptizatum, simul cognoscemus illi infixum characterem, quia hic est effectus, qui semper, & necessariò sequitur illà causam. Et quod hoc satis sit, patet; nam etiam actum externum non videmus, postquam transijt; quare nec de externo symbolo Augustinus rectè dicere potuisset, illud videri, & agnosci, quando veniunt ad Ecclesiam, qui fuerant ab hæreticis baptizati.

Ad illud de characterem Donati dico, Augustinum loqui ex hypothesi, non absolutè: vult enim dicere, si Donatus in nomine suo posset Sacramenta conferre, characterem suum imprimeret. Alioqui non ignorabat Augustinus, Baptismum in nomine Donati collatum non modò non imprimeret characterem in anima, sed neque esse Sacramentum externum.

Ad ultimum dico, inuocationem Trinitatis, & ipsum totum externum symbolum dici posse characterem non impressum, sed imprimentem. Ut enim eadem imago est in sigillo, & in cera, sed imago sigilli est character imprimens, in cera est character impressus: ita Sacramentum externum, ac præcipuè forma Sacramenti est character imprimens, cum ad eius collationem mox sequatur character in anima, & ex vi & impressione Sacramenti sequatur.

CAPVT XXII.

Idem ostenditur ratione.

PRIMA ratio sumitur ex diuina liberalitate & consuetudine. Deus enim in hoc differt ab hominibus, quòd homines cum hominibus iniungunt aliquod officium, non tribuunt eis aliquid internum, quo fiant apti ad illud officium; & cum diligunt aliquem non faciunt bonum, & pulchrum, sed diligunt, quia talis est; & cum volunt se ab alijs diligere, aut sibi credi, aut in se sperari,

non tribuunt eis vim aliquam internam, qua diligant, sperent, aut credant Deus autem cum diligit, diligendo facit bonum, & pulchrum, infundendo gratiam: & cum vult sibi credit in se separari, se diligi, infundit habitum fidei, spei, & charitatis. Igitur eodem modo credibile est, cum Deus aliquem deputat & consecrat ad Sacramenta, vel danda, vel recipienda, vel alia ministeria, id non faciat per simplicem deputationem, ut homines facere solent, sed infundendo certas qualitates, quibus illi fiant apti, & idonei ad talia officia, vel ministeria: eas qualitates vocamus characteres.

SECUNDA ratio. Baptismus ex communi sententia, etiam apud Anabaptistas, aliquid Sacramentale confert, etiam si detur, & percipiatur sine fide; Eucharistia, & Absolutio nihil conferunt; igitur aliquem effectum Sacramentalem habet Baptismus, præter gratiam. Et idem argumentum fieri posset de Confirmatione, & Ordine. Probatur antecedens; Nam qui baptizatur ab infidelibus, & communicat cum eis in infidelium, dicitur verè, & propriè baptizatus, si servatus sit debitus ritus, & forma verborum cum intentione; neque id negant Lutherani & Calvinistæ: at qui absoluitur sine fide, non verè absoluitur; & qui sumit Eucharistiam sine fide, non verè communicat corpori Domini, secundum Calvinum: & secundum Catholicos sumit quidem ore verum corpus Domini, sed nihil recipit in anima, nisi peccatum. Manet igitur ex Baptismo effectus aliquis Sacramentalis, qui non est gratia, cum gratia sine fide non detur, nec est ipsa actio exterior, quia illa repetitur etiam in Eucharistia, & Absolutione; est igitur aliquid aliud permanens in anima, & hoc vocamus characterem. Absoluti qui reddant adversarij rationem, cur sine fide homo verè baptizetur, & non verè absoluitur, aut communicet corpori Domini. Et hæc fuit antiqua quæstio Donatistarum, qui non putabant Baptismum habere alium effectum, quam dare gratiam, & idè inanem putabant esse, cum sine fide perciperetur.

TERTIA ratio. Baptismus non potest repeti, si fuerit semel ritè collatus, ut etiam Confirmatio & Ordo: cetera potest repeti, ut notum est de Eucharistia, & Absolutione. Sed vera causa non potest assignari huius discriminis, nisi character; igitur necesse est fateri imprimi per Sacramenta quendam

Charakterem. Maior propositio est recepta ab omnibus, etiam hæreticis huius temporis, exceptis Anabaptistis. Minor probatur; Nam in primis si ponatur character, perspicua erit ratio discriminis. Ideo enim quædam Sacramenta non possunt repeti, quia semel data semper manent in suo effectu: alia repetuntur, quia non manent nec in se, nec in suo effectu; gratia enim, quæ est effectus solus aliorum Sacramentorum, facile potest amitti, & sæpe amittitur. Præterea etiam si aliquando non amittatur, tamen augeri potest, & sic Sacramentum potest repeti, ut gratia augeatur. At character non potest augeri per iterationem Sacramenti eiusdem ADDE, quod gratia non est Sacramentum, sed effectus Sacramenti tantum: character autem Sacramentum est, & Sacramenti effectus. Hæc igitur ratio rectè ostendit, cur Sacramenta illa non repetantur, & alia repetantur, ut Concil. Florentinum & Tridentinum docent. Si autem hæc ratio non admittatur, nulla alia sufficiens reddi potest quod ostendo ex refutatione earum, quæ adferuntur à Caluino, & Kemnitio.

Calvinus lib. 4. Instit. cap. 18. §. 19. dicit, Baptismum non posse repeti, quia est ingressus in Ecclesiam, & initiatio quædam fidei: unde sicut vnus est Deus, in quæ credimus, & vna Ecclesia, in quam ingredimur; ita vnus Baptismus.

Hæc ratio non est solida, PRIMO, quia qui baptizantur ab hæreticis, & eis credunt, non intrant in Ecclesiam, nec initiantur ad fidem, ut patet, cum apud hæreticos, neque sit Ecclesia, neque fides: ergo possent isti iterum baptizari. SECUNDO, quia in Ecclesia Catholica baptizantur, & postea per hæresim, aut apostasiam ab illa discedunt, iterum debent, si salui esse velint, intrare in Ecclesiam, & initiari ad fidem; cur ergo non possunt iterum baptizari? Quare ratio Caluini solum aliquid probaret, si homo baptizatus non posset exire extra Ecclesiam; nec perdere fidem; quæ tamen falsa esse constat. TERTIO, non minus intramus in Ecclesiam, & iniciamur ad fidem per verbum, quam per Baptismum: sed verbum repeti potest, ut magis confirmemur in fide, & Ecclesiæ fortiùs ad hæreamus; cur ergo non poterit etiam repeti Baptismus? QUARTO, Ordinatio non est initiatio fidei, neque ingressus in Ecclesiam, & tamen repeti non potest, ut Augustinus docet, lib. 1. de Baptismo, cap. 1.

Iam verò Kemnitius in 2 part. Exam. pag. 133 ponit vñtionem non suo nomine, sed Gabrielis, quòd videlicet diuina institutio sit causa, cur quædam Sacramenta iterari possint, quædam non possint. At hæc ratio parum valet: non enim hanc magna ratione Deus prohiberet rem tã vtilem repeti. Quæ ergo non possunt vllam causam assignare, cur Deus prohibuerit, temerè dicunt Deum prohibuisse. Vnde enim ipsi dicunt Deum id prohibuisse? nam Scripturæ id non apertè dicit. Quod si confugas ad Patrum, & Conciliorum traditionem, illa vtrumque simul docet, nimirum Deum id voluisse, quod Sacramenta quædam imprimunt characterem, alia non imprimunt.

Ipse autem Kemnitius, pag. 136. remittit nos ad alium locum, vbi pollicetur se ex diuinis literis solidissimas rationes redditurum. Id verò præstat postea, pag. 238. 239. & 240. examinans Canonem de Baptismo. Ibi autem ponit quatuor rationes, quas fatetur non esse adeò solidas: deinde alias quatuor solidissimas.

PRIMA igitur ex nõ solidis est, quia Baptismus significat Christi mortem; Christus autem semel tantum mortuus est. Hæc ratio non valet; nam Eucharistia etiam significat Christi mortem, 1. Corinth. II. & tamen repeti potest: & sacrificia Iudæorum significabant omnia Christi mortem, & tamen frequentissime repetebantur. DICENT, non esse hæc similia. Nam per Baptismum nos ipsi commorimur Christo: morimur enim peccato, vt ille mortuus est corporaliter; Contrà; nam vel vtriusque rationis Kemnitij sumitur ex eo, quòd Christi mors, quæ vni fuit per Baptismum representatur, vel quia nos ipsi morimur peccato. Si primum dixerint, ratio nihil concludit, quia quod semel fit, potest sæpius representari, vt patet in comædijs, vbi representatur res semel gesta: & quantum ad hoc, per accidens est, quòd nos etiam moriamur in Baptismo. Si dicant secundum, tunc etiam ratio illa nihil concludit, quia potest idem homo sæpius commori Christo; si nimirum sæpius peccet, & sæpius eum pœniteat peccatorum. Præterea Ordinatio, non est representatio mortis Christi, & tamen repeti non potest. Non igitur vera causa prohibens repetitionem, est representatio mortis Christi.

SECVNDA ratio ex non solidis, quia Ioan. 13. dicitur: Qui

lotus est, nō indiget nisi ut pedes lauet; sed est mundus totus. Hæc non valet, quia loquitur de eo, qui reuera est mundus. Vnde qui post Baptisma iterum factus est immundus, nō prohibetur ex hoc testimonio iterum baptizari.

TERTIA ratio ex non solidis est, quia ad Hebræos 6. dicitur: *Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, renouari iterum ad pœnitentiam*, vbi per illuminationem intelligitur Baptisma. Hæc non valet, quia loquitur Paulus de illis, qui semel sunt illuminati, & renouati, id est, iustificati, vt patet ex illis verbis: *Iterum renouari*. Quare possent ij saltem secundò baptizari, qui in primo Baptismo non fuerunt iustificati.

QUARTA ratio non solida est, quia Ephes. 4. dicitur: *Vnum Baptisma*. Hæc non est solida, quia vnum Baptisma dicitur quia solum Christi Baptisma salutare est, idque vno certo ritu, celebratur. Nam alioqui etiam dicitur vna fides ibidem; & 1 Cor. 12. vnus panis dicitur Eucharistia: & tamen repetimus fidei Confessionem; & Eucharistiæ sumptionem. Et si quis fidem amittat, potest & debet eam iterum acquirere, & tamen non potest Baptismum iterum accipere.

PRIMA ratio solidissima est, quia pactum Dei nobiscum in Baptismo initum, perpetuum est. Non enim sequitur illam vulgarem regulam Deus: *Frangenti fidem, fides frangatur eidem*. Sed semper ipse seruat pactum suum etiam si nos infideles simus. Roman. 3. *Nunquid infidelitas illorum, fidem Dei euatruat? absit*. Quare cum peccamus post Baptismum, non est opus nouo pacto, sed satis est recurrere ad illud primum iam initum semel in Baptismo.

Hæc ratio minus est solida, quàm superiores. Nam PRIMO Hebræ. 6. Paulus negat posse hominem peccantem post Baptismum redire ad pactum Baptismi. Idem enim non ait: *Impossibile est iterum baptizari*, sed: *Impossibile est iterum renouari*; id est, non potest homo amplius ea facilitate redire ad amicitiam Dei, & remissionem totius culpæ, & pœnæ, vt quōdam in Baptismo, sed eget iam laboriosa pœnitētia, ieiunijs, lachrymis, &c. proinde eget alio pacto Dei multò magis seuerō, quàm esset illud primum.

SECUNDO, cum quis sine fide baptizatur, non facit Deus pactum cum illo vllum: pactum enim est inter duos consentientes. Vnde etiā Kemnitius dicit, per Baptismum non solum

offerri, sed etiam exhiberi, applicari, & dari gratiam. At certe non applicatur, nec datur ei, qui non credit: igitur saltem possent rebaptizari secundum istam rationem illi, qui sine fide Baptismum acceperunt, quod falsum esse ipsi quoque concedunt.

TERTIO, sicut Baptismus est pactum, ita etiam verbum Dei ac praesertim secundum aduersarios, qui dicunt eodem profus modo se habere in iustificatione verbum & Sacramentum. At verbum quotidie repetitur.

QUARTO, Eucharistia non minus continet pactum Dei quam Baptismus, & tamen repeti potest.

DENIQUE falsum est, pactum Dei esse perpetuum illi, qui Deo fidem frangit ita ut promissio seruanda sit, qualem cuique se praebet is, cui promissio facta est. Nam promissiones Dei sunt conditionatae: promittit enim se fore patrem, & sponsum in Baptismo, si nos perseueremus esse filij, & sponsi, alioqui dicit idem Deus. Hierem. 18. *Repente loquar aduersus gentem, & aduersus regnum, ut eradicem, & destruam, & disperdam illud. Si poenitentiam egerit gens illa a malo iuragam, & ego poenitentiam, quod cogitavi, ut facerem ei: & habitum loquar de gente, & de regno, ut edificem, & plantem illud. Si fecerit malum in oculis meis, poenitentiam agam super bono quod loquutus sum, ut facerem ei.* Quod autem Kemnitius adducit ex Rom. 3. *Nunquid infidelitas eorum fidem Dei euacuauit?* intelligitur de promissionibus absolutis, qualis erat de Messia mittendo: sed non talis est promissio in Baptismo. Nam, ut minimum, pendet ex fide recipientis, ut ipsi docent, proinde non est absoluta.

SECUNDA ratio solidissima, Kemnitij est, quia de Baptismo nusquam scriptum est, ut repetatur: de alijs scriptum est, ut de Eucharistia, 1. Corinth. 11. *Quotiescunque feceritis.* Et de Poenitentia, Matth. 18, *Non dico tibi septies, sed septuagies septies.* At neque haec ratio multum valet. Nam ut omittam, quod locus Matthaej non intelligitur de Sacramento Poenitentiae, sed de condonatione iniuriarum, possumus Kemnitio respondere, quod respondit Lutherus Carolstadio, in libro contra caelestes Prophetas, de nomine Sacram. non esse quidem scriptum, ut Baptismus repetatur, sed neque esse scriptum, ut non repetatur. Et sicut AUGUSTINVS libro 7. Trinit. cap. 4. dicit de nomine trium personarum: *Dicimus in Deo.*

Deo tres personas, non quia Scriptura dicit, sed quia non contradicit: ita & nos possemus rebaptizare, non quia Scriptura dicit, sed quia non cōtradicit, & res est bona, & ytilissima Baptismus, si non esset periculum sacrilegij ob characterem iam impressum.

TERTIA ratio solidissima est, quia non habemus exemplum in Scripturis Anabaptismi; & præterea Circumcisio, quæ est figura Baptismi, tantum semel recipiebatur. At hæc est similis superiori. Nam in Scriptura non habemus etiam exemplum alicuius, qui fuerit prohibitus baptizari; immò secundum aduersarios habemus exemplū Anabaptismi. Nam Actor. 19. Paulus iussit baptizari eos, qui fuerant a Ioanne Baptista baptizati: & secundum Lutheranos omnes; & ipsum Kemnitium, eadem erat vis, & efficacia Baptismi Christi, & Ioannis. Si igitur solum exempla Scripturæ queramus, oporteret omninò rebaptizare. Deberent itaque aduersarij aperire oculos, & intelligere post Baptisma Ioannis potuisse rebaptizari, quia illud non habuit effectum in anima indelebilem, vt habet Christi Baptisma. Si respiciamus exempla Patrum, deberent Lutherani omninò rebaptizare. Nam Cyprianus, & alij Africani, nec non plurimi in Asia rebaptizabant; resistebat autem illis Romana Ecclesia, quæ nolēbat rebaptizari, vt patet ex Eusebio, libro 7. histor. Quare aduersarij non sequuntur potius Africanos, & Asiaticos Patres in hac re, quam Romanam Ecclesiam, vt in alijs omnibus rebus facere solent? Quod autem de Circumcisione Kemnitius profert, pro nobis est. Nam ideò Circumcisio non repetebatur, quia imprimebat in carne indelebilem characterem.

QUARTA ratio solidissima est, quia per Baptismum nascimur spiritualiter. Vna autem tantum est natiuitas spiritalis, vt vna est natiuitas corporalis. Vnde Nicodemus, Ioan. 3. *Quomodo potest, inquit, homo nasci, cum sit senex?* Et rectè iudicabat de natiuitate corporali. Hanc rationem Kemnitius furatus est Catholicis: eam em̄ habet sanctus Thomas, 3. part. quæst. 66. articulo 9. Sed hoc interest inter Catholicos, & Kemnitium, quod Catholici ea vtuntur, vt congruentia quadam; & simul notant veram causam, quæ est impressio
chara

characteris. Quam solam, vt veram, & solidam posuit Concilium Florentinum, & Tridentinum, supra citatum. At Kenotius explosa vera causa, amplectitur istam congruentiam vt solidissimam rationem.

Ostendam igitur & hanc rationem non esse solidam. Nam **IN PRIMIS** homo non solum per Baptismum, sed etiam per fidem, & verbum Dei generatur spiritualiter, vt aduersarij concedunt, & patet ex Paulo, 1 Corinth. 4. *Per Euangelium ego vos genui.* & tamen fidei actus, & conciones sapere repetuntur. **PRATEREA SECUNDO**, etiam si generatio corporalis vna tantum sit naturaliter, tamen supernaturaliter potest repeti, immo re ipsa repetitur in resurrectione, quam Dominus vocat regenerationem, Matthæj 19. Cum ergo Baptismus sit generatio supernaturalis, quid prohibet eum repeti? **TERTIO**, etiam si generatio corporalis nullo modo potest repeti, tamen non eadem est ratio spiritualis generationis. Nam vt mors corporalis vna tantum est, ita natiuitas corporalis. At mors spiritualis multiplex est, vt patet: cur igitur non possit etiam multiplex esse spiritualis generatio? **QUARTO** Ordinatio non est generatio, & tamen non potest repeti. **DENIQUE**, qui sine fide baptizantur, reuera non regenerantur, & tamen rebaptizari non possunt: & contra, qui sunt regenerati ante Baptismum per fidem, & contritionem, & desiderium Baptismi, nihilominus postea baptizantur, vt patet de Cornelio, Actor. 10. Non igitur illa est ratio.

